

UDC 336.7

JEL classification: E44; F19; F30; G18.

Одінокова А. О.

ORCID ID: 0000-0002-6786-8969

Грінько І. М.

канд. економ. наук., доцент

ORCID ID: 0000-0002-8948-5686

Національний технічний університет України

«Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського»

РОЗВИТОК ТОРГІВЛІ НА МІЖНАРОДНОМУ ВАЛЮТНОМУ РИНКУ: ПРОБЛЕМИ ТА ШЛЯХИ ВИРІШЕННЯ

TRADE DEVELOPMENT ON THE INTERNATIONAL MONETARY MARKET: PROBLEMS AND SOLUTIONS

Статтю присвячено аналізу сучасного стану торгівлі на міжнародному валютному ринку та виявленню шляхів покращення торгівлі на ньому. Досліджено та систематизовано історичні аспекти та особливості функціонування валютного ринку. У статті проаналізовано проведення торгівельних операцій на валютному ринку та запропоновано шляхи покращення торгівлі на цьому ринку. Розглянуто етапи виникнення міжнародного валютного ринку (починаючи з X століття та закінчуючи сучасністю), та виявлено першопричини створення валютного ринку. Визначено сутність поняття «міжнародний валютний ринок» та наведено класифікацію валютних ринків. Охарактеризовано основні особливості та принципи функціонування валютного ринку. Розглянуто види операцій на валютних ринках, співвідношення попиту та пропозиції, маржеву торгівлю та індекс долару. Проведено аналіз поточного стану торгівельних операцій на валютному ринку за останні п'ять років. У статті використано такі показники, як офіційний курс гривні щодо долара США, інтервенції Національного Банку України в еквіваленті, обсяг операцій банків та фізичних осіб на валютному ринку з безготівковою іноземною валютою, а також проаналізовано види операцій на валютних ринках та середньодобовий грошовий обіг на даному ринку. Проведене наукове дослідження дозволило встановити та обґрунтувати взаємозв'язок між торгівлею на валютному ринку, курсом долару та інтервенціями Національного банку України. На підставі проведеного аналізу поточного стану торгівлі на валютному ринку запропоновано та обґрунтовано шляхи покращення торгівельних операцій на міжнародному валютному ринку, серед яких: впровадження сучасних технологій та комп'ютеризації, удосконалення міждержавних угод та національних законодавств, розвиток міжнародної торгівлі та господарських зв'язків, інвестування, управління потоками капіталу та ризиками, впровадження хеджування, а також добросовісне регулювання курсів валют та стабілізація світової резервної валюти, використання деривативів за призначенням та поширення використання окрім основних резервних валют інших валют провідних держав.

Ключові слова: міжнародний валютний ринок, інтервенції, офіційний курс, торгівля, валюта.

The article is devoted to the analysis of the current state of trade in the international foreign exchange market and the identification of ways to improve the trade on it. The historical aspects and peculiarities of the functioning of the foreign exchange market are researched and systematized. In this article the conduct of trade operations in the foreign exchange market is analyzed and ways to improve trade in this market are suggested. The stages of the emergence of the international foreign exchange market (from the tenth century to the present) are considered, and the root causes of the foreign exchange market are identified. The essence of the concept of "international currency market" is defined and the classification of currency markets is given. The main features and principles of the foreign exchange market are described. Types of operations in foreign exchange markets, the ratio of supply and demand, margin trading and the dollar index are considered. An analysis of the current state of trade operations in the foreign exchange market for the last five years is given. In the article is used such indicators as the official exchange rate of hryvnia against the US dollar, the intervention of the National Bank of Ukraine in equivalent, the volume of operations of banks and individuals in the foreign exchange market with non-cash foreign currency, the types of operations in foreign exchange markets and average daily turnover are analyzed. The conducted research scientific allowed to establish and substantiate the relationships between trade in the foreign exchange market, the dollar exchange rate and the interventions of the National Bank of Ukraine. Based on the analysis of the current state of trade in the foreign exchange market, ways to improve trade operations in the international foreign exchange market are proposed and substantiated, including: introduction of modern technologies and computerization, improvement of interstate agreements and national legislation, development of international trade and economic relations, investment, management of capital flows and risks, introduction of hedging, as well as bona fide regulation of exchange rates and stabilization of the world reserve currency, using of derivatives for their intended purpose and expansion of the using of other currencies of leading countries.

Keywords: foreign exchange market, intervention, official course, trade, currency.

Вступ. В процесі розвитку економічних та торгівельних відносин між країнами особливе місце посідають торгівельні операції на міжнародному валютному ринку. Валютні ринки стають все більш популярними з розвитком процесів інтеграції, а операції на міжнародному валютному ринку становлять вагомий частину банківських операцій країн світу. Для сучасного розвитку міжнародного валютного ринку є характерним стрімко зростаючі обсяги торгівлі та залучення нових країн-учасників. Виходячи з цього, дослідження розвитку торгівлі на міжнародному валютному ринку, виявлення проблем у його функціонуванні та пошук шляхів їх вирішення є актуальною науковою проблематикою, яка потребує вирішення. У той же час навколо торгівлі на такому ринку утворюються шахрайські брокерські компанії, тому доцільно не тільки знати особливості функціонування міжнародного валютного ринку, але і вміти відрізнити правомірних трейдерів.

Вагомий внесок у дослідження особливостей функціонування та розвитку міжнародного валютного ринку, і зокрема валютного ринку України, зробили як вітчизняні, так і зарубіжні вчені: О. Боришкевич [1], Р. Грешко [2],

Т. Колбі [3], Л. Колмикова [4], В. Круглов [5], О. Третьякова [2], В. Харабара [2], та інші.

Постановка завдання. Метою статті є поглиблення теоретико-методичних засад та розвиток науково-практичних підходів щодо вирішення проблем у функціонуванні міжнародного валютного ринку, здійсненні та розвитку торгівлі на ньому. Досягнення поставленої мети обумовило постановку наступних завдань: 1) дослідити історичні засади виникнення та особливості функціонування міжнародного валютного ринку; 2) проаналізувати поточний стан здійснення торгівлі та виявити проблеми у розвитку міжнародного валютного ринку та валютного ринку України; 3) визначити шляхи покращення проведення торгівельних операцій на валютному ринку.

Методологія. Методологічною основою для проведення даного дослідження виступають наукові праці вчених, статистичні дані офіційних сайтів, нормативно-правові акти та інше. Під час проведення дослідження були задіяні методи аналізу та синтезу, економіко-математичний, економіко-статистичний, графічний, а також методи індукції та дедукції.

Результати дослідження. Історія міжнародного валютного ринку у сучасному вигляді починається з початку 1970-х років, до цього вона у своєму розвитку пройшла кілька етапів еволюції. На зорі становлення світової валютної системи валюти обмінювалися відповідно до їхнього металевого вмісту, а для карбування монет використовували різні метали. На міжнародному рівні золото було визнано формою світових і національних грошей, а введення системи золотого стандарту відбулось на Паризькій конференції у 1867 році. В рамках цієї системи золото було єдиною формою світових грошей, яка вільно оберталась. Система золотого стандарту протягом тривалого часу забезпечувала стабільність більшості валют і сприяла розвитку світової економіки. Під час Першої світової війни механізм системи золотого стандарту дав збій, що було спровоковано значними емісіями паперових грошей для покриття військових витрат, введенням валютних обмежень, що сприяло вивільненню золотих ресурсів. Спробою відновлення золотовалютного стандарту були укладені угоди в 1922 році, прийняті на Генуезькій конференції.

Необхідність переходу на нову валютну систему виникла у зв'язку зі світовою валютною кризою, яка була викликана Другою світовою війною. Принципи нової системи були закріплені на Бреттон-Вудській конференції (1-22 липня 1944 г.). Був введений золото девізний стандарт, в основі якого було покладено дві валюти – долар США та англійський фунт стерлінгів. Через виникнення проблем зі світовою ліквідністю Бреттон-Вудська валютна система припинила своє існування 16 березня 1973 року, коли завдяки Міжнародній конференції в Парижі були підпорядковані курси валют законам

ринку. З того часу курси валют стали змінюватися під впливом попиту та пропозиції [3].

Для виконання поставлених завдань доцільним є вивчення сутності поняття «міжнародний валютний ринок» та розгляд його структурних елементів. Міжнародний валютний ринок – це система валютних відносин у рамках світової спільноти, яка закріплена міждержавними угодами. Міжнародний валютний ринок містить такі елементи: функціональні форми світових грошей (резервні валюти); режим взаємної конвертованості валют; регламентацію компонентів міжнародної валютної ліквідності (тобто компонентів золотовалютних резервів країни, золото та резервна позиція в МВФ); регламентацію та уніфікацію форм міжнародних рахунків; міждержавні інститути, котрі здійснюють регулювання валютних відносин в рамках світової спільноти; мережу міжнародних та національних банків, які здійснюють міжнародні розрахунки та кредитні операції [6].

Валютні ринки поділяються на валютний ринок Форекс, єрво валютний ринок та похідний ринок, які виконують функції купівлі та продажу, надання валютних позик та здійснення торгівлі валютними свопами відповідно. Структура валютного ринку представлена наочно на рис. 1.

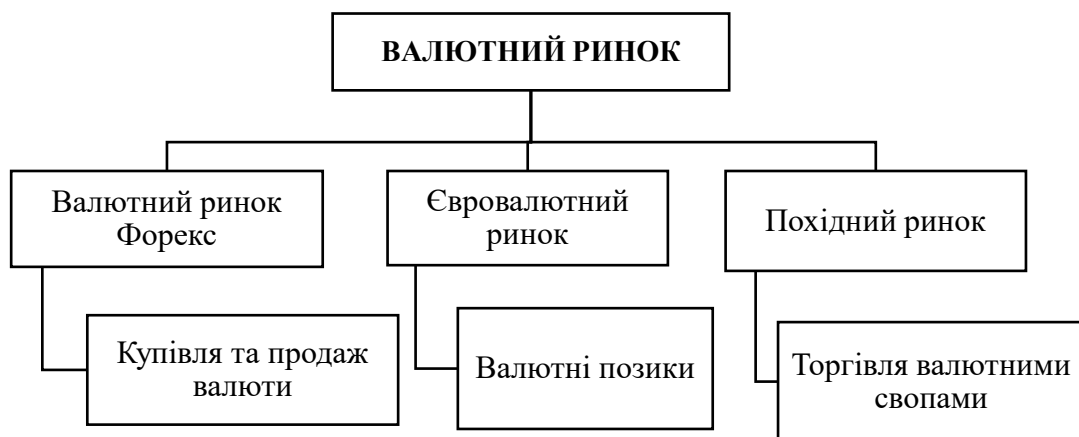
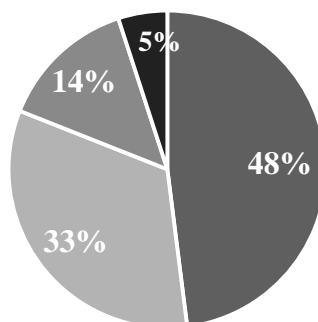

Рисунок 1 – Структура валютного ринку

Джерело: систематизовано та побудовано на підставі [7].

Значну частину всіх валютних операцій займає безготівкова форма, та лише невелика частка операцій на міжнародному валютному ринку приходить на обмін готівкових коштів. Валютні ринки територіально пов'язані з банківськими центрами та валютними біржами, які розташовані в великих містах провідних країн світу. Основними видами операцій на валютних ринках є: спот, форвард, свот та інші операції, частка яких представлена у відсотковому еквіваленті на рис. 2.

■ Своп ■ Спот ■ Форвард ■ Опціони та інші

Рисунок 2 – Співвідношення проведених операцій на міжнародному валютному ринку

Джерело: побудовано на основі [8].

Майже половину від усіх операцій на валютному ринку становлять своп операції, іншу половину займають операції спот, форвард, опціони та інші. Головний принцип торгівлі на міжнародному валютному ринку полягає в обміні однієї валюти на іншу. На валютному ринку функціонують контракти агентів, які обмінюють грошові кошти однієї країни на валюту іншої. Курс однієї валюти щодо іншої визначається попитом і пропозицією (рис. 3) [9].

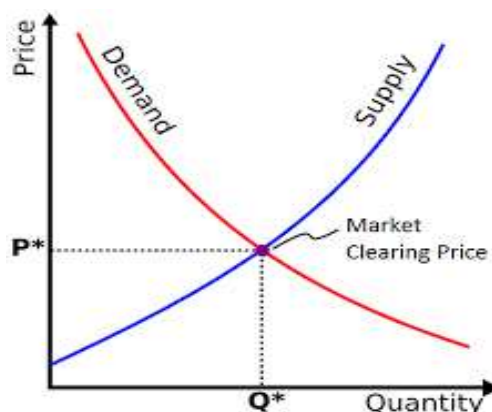

Рисунок 3 – Графік попиту та пропозиції [10].

Залежно від зміни співвідношення попиту та пропозиції, курси валют постійно змінюються. Внаслідок чого, функціонування валютних ринків можна представити як послідовне здійснення торговельних операцій з купівлі-продажу фінансових інструментів: валюти, цінних паперів та індексу їх курсів. Учасниками валютних ринків є банки й брокерські контори, корпорації, транспортно-імпортні фірми, фонди, індивідуальні інвестори [9]. Саме через комерційні банки відбувається основний обіг коштів завдяки проведенню валютних операцій. На валютних ринках переважають великі міжнародні банки, щоденний обсяг операцій яких складає декілька мільярдів

доларів США. На сьогоднішній день банки різних країн світу не можуть бути конкурентоспроможними на міжнародному валютному ринку та функціонувати без можливості здійснювати торгівлю валютою [11].

Торгівля на валютному ринку (зокрема на ринку Форекс) побудована на принципі «маржевої торгівлі», сутність якої ґрунтується в наступному: інвестор розміщує заставний капітал та отримує можливість управляти цільовими кредитами, які виділяються під цю заставу та гарантувати своїм депозитом можливі втрати за відкритими валютними позиціями.

Індекс долару дозволяє не лише проводити торгові операції на міжнародному валютному ринку, але й прогнозувати курси інших валютних пар. Поточне значення індексу долару – це середній показник зміни курсів шести світових валют (японської єни, євро, британського фунту, канадського долару, швейцарського франку й шведської крони) по відношенню до долару США (формула 1) [9].

$$USD_t = 50,14348112 \times EUR_t^{-0,576} \times JPY_t^{0,136} \times GBP_t^{-0,119} \times CAD_t^{0,091} \times SEK_t^{0,042} \times CHF_t^{0,036} \quad (1)$$

Розрахунок індексу долару збігається з даними, що використовуються Федеральною Резервною Системою США при розрахунках торговельно-зваженого індексу долару за валютами тих країн, які утворюють основний зовнішньоторговельний обіг США (рис. 4). Найбільша частка міжнародної торгівлі США припадає на Єврозону (57,6%), далі йдуть Японія (13,6%), Великобританія (11,9%), Канада (9,1%), Швеція (4,2%) й Швейцарія (3,6%). Проведення операцій на валютному ринку є одним із основних джерел отримання доходів банками та фінансовими установами в усьому світі [9].

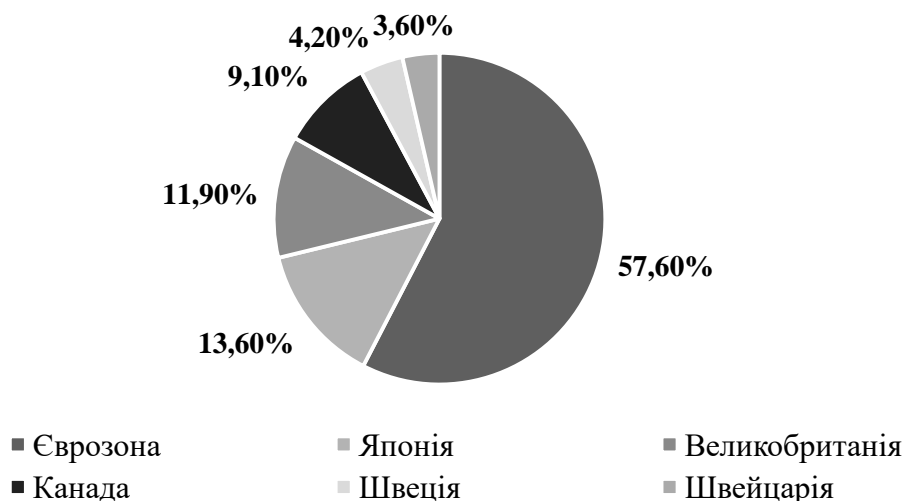

Рисунок 4 – Питома вага валют в індексі долару деяких країн світу та Єврозони

Джерело: систематизовано на основі [9].

Проаналізуємо поточний стан торгівлі на валютному ринку саме в Україні. На торгівлю на валютному ринку прямо пропорційно впливає курс валют. Оскільки основними учасниками валютних операцій на валютному ринку є банки та небанківські фінансові установи, то, на нашу думку, варто проаналізувати операції, що здійснюються саме ними. Перш за все, розглянемо та проаналізуємо офіційний курс гривні до долара США (рис. 5).

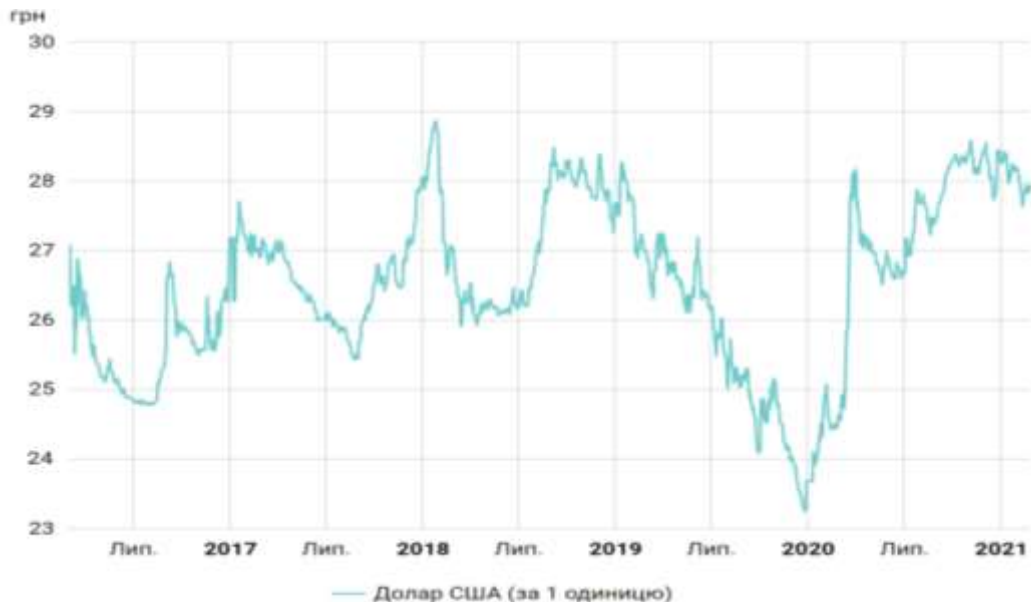

Рисунок 5 – Офіційний курс гривні щодо долара США за період 01.07.2016 року – 01.01.2021 року, грн. [12].

Впродовж 2019 року спостерігається зниження курсу долару, що свідчить про укріплення національної валюти. В кінці 1-го кварталу 2020 року відбувалось різке знецінення гривні, що було викликано пандемією COVID-19. Протягом 2-го кварталу 2020-2021 років спостерігається ревальвація, що зумовлена зниженням попиту на іноземну валюту та збереженням високої її пропозиції. Якщо на 01.01.2020 року офіційний курс гривні щодо долара США складав 23,6862 грн., то на 01.01.2021 року це значення становило 28,2746 грн. Ревальвація забезпечується пропозицією іноземної валюти завдяки надходженням від галузей господарства, що традиційно орієнтовані на експорт (АПК та НАК «Нафтогаз»). В той же час надходження від імпорту були у рази менше. Це надало змогу Національному банку України відновити купівлю іноземної валюти та компенсувати значний обсяг її продажу.

Національний банк України здійснює валютне регулювання за допомогою інтервенцій, а саме врівноважує курс національної валюти задля покращення та стабілізації операцій, у тому числі й на валютному ринку. Валютне регулювання регламентується Законом України «Про валюту і

валютні операції» [13]. Динаміку інтервенцій Національного банку України за період з січня 2016 року включно по січень 2021 року представлено на рис. 6. Специфіка здійснення інтервенцій ґрунтується на основному принципі, який полягає у купівлі-продажі (або/чи обміні) іноземної валюти. Торгівля якою проходить на міжбанківському валютному ринку. Коли Національний банк України купляє валюту, то випускається в обіг національна валюта, а коли ж продає, то навпаки, вона вилучається з обігу.

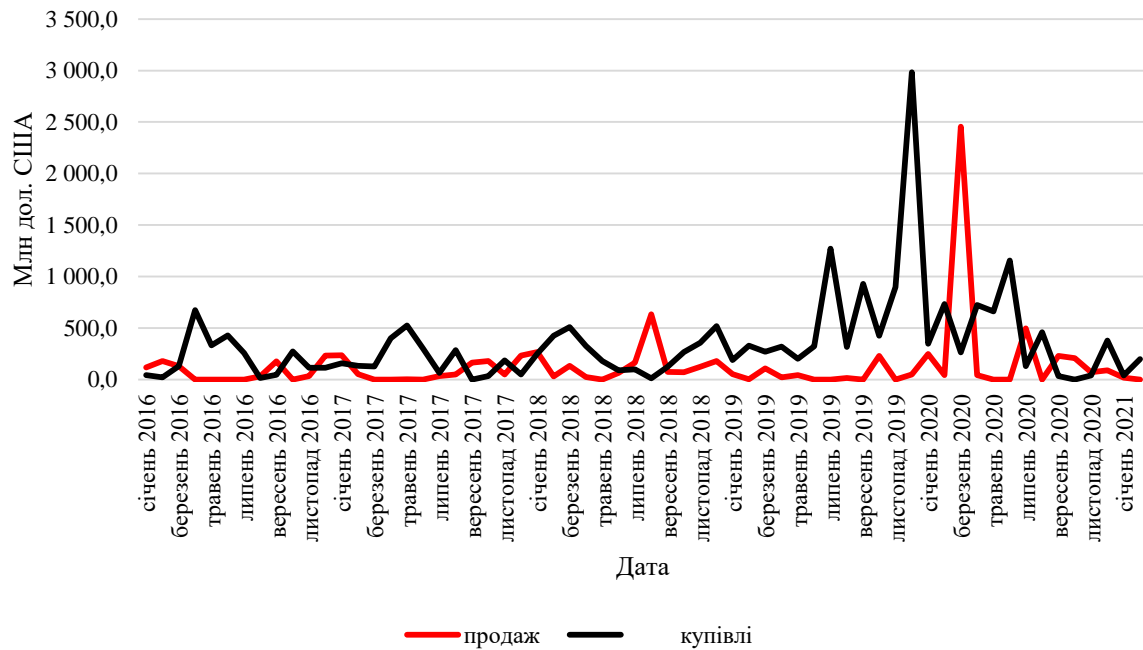

Рисунок 6 – Інтервенції Національного банку України, млн. дол США
Джерело: побудовано на основі [14].

Проаналізувавши динаміку інтервенцій Національного банку України, слід зазначити, що найвищої позначки даний показник сягнув у кінці 2019-початку 2020 року та збільшився майже у 3 рази відносно 2016-початку 2019 років. Різке збільшення інтервенцій Національного банку України було викликано пандемією COVID-19 та значним знеціненням гривні. Надалі курс обміну гривні відносно долару США стабілізувався, що свідчить про позитивний вплив випущених інтервенцій.

Країни світу здійснюють валютні інтервенції з метою нагромадження міжнародних резервів. Національний банк здатний мінімізувати свій вплив на курсоутворення саме завдяки накопиченню валютних резервів. Слід зауважити, що при застосуванні режиму плаваючого валютного курсу завдяки валютним інтервенціям не можливо визначити курсових орієнтирів. Застосування валютних інтервенцій допомагає врегулювати та розв'язати проблемні питання щодо ефективності функціонування валютного ринку, і

зокрема покращити грошово-кредитну політику будь-якої країни. Варто зауважити, що валютні інтервенції допомагають підтримувати трансмісії пов'язані з основною процентною ставкою. Обсяги інтервенцій визначають на підставі прогнозування надлишкової пропозиції на валютному ринку країни, і він є незначними, якщо порівнювати з усім обсягом операцій проведених на міжбанківському ринку. Тому, проведення таких операцій не здійснюють суттєвого впливу на ціноутворення на валютному ринку.

Інтервенції Національного банку України та стабілізація валютного курсу прямо пропорційно впливає на функціонування та розвиток валютного ринку, і відповідно на проведення торговельних операцій банками. Тому варто проаналізувати динаміку операцій між банками на безготівковому валютному ринку (рис. 7).

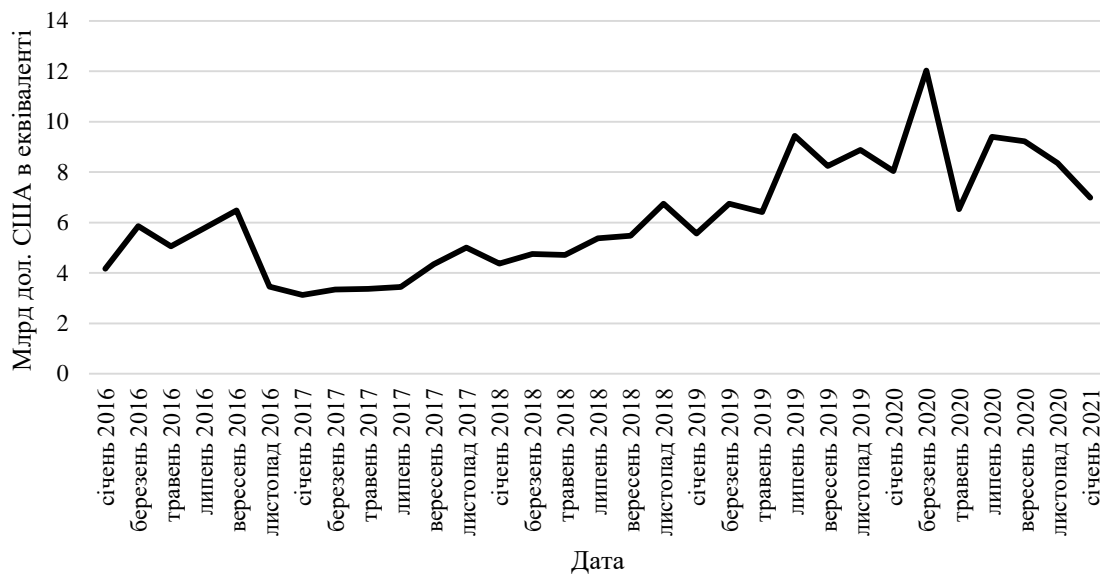

Рисунок 7 – Операції між банками (з НБУ) на безготівковому валютному ринку, млрд дол. США в еквіваленті
Джерело: побудовано на основі даних [15].

Операції між банками на безготівковому валютному ринку мають загальну тенденцію до зростання. Найбільший обсяг операцій між банками (з НБУ) у грошовому еквіваленті було проведено у січні-травні 2020 році, та порівняно з 2019 роком даний показник збільшився майже у 1,5-2 рази. Найменший обсяг операцій між банками (з НБУ) у грошовому еквіваленті був проведений у січні 2017 року, коли обсяг даних операцій зменшився майже у 2,5 рази. На сьогоднішній день спостерігається тенденція до зменшення операцій між банками на безготівковому валютному ринку. У січні 2021 року обсяг таких операцій зменшився майже у 1,3 рази порівняно з липнем 2020

року та майже сягнув кількості проведених операцій у травні 2020 року, що була найменшою за останні 1,5 роки.

Обсяги операцій фізичних осіб на валютному ринку України із безготівковою іноземною валютою свідчать про сприятливі умови проведення торгівельних валютних операцій. Проаналізуємо детальніше динаміку обсягів операцій фізичних осіб на валютному ринку, яка наведена на рис. 8.

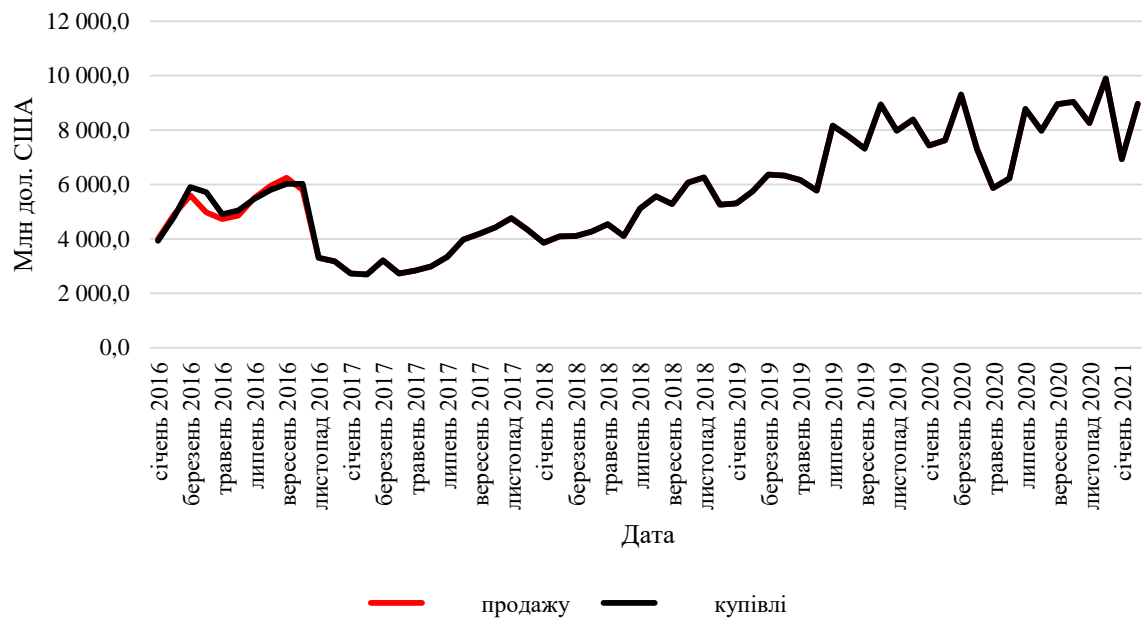

Рисунок 8 – Обсяг операцій фізичних осіб на валютному ринку України із безготівковою іноземною валютою, млн. дол США в еквіваленті

Джерело: побудовано на основі даних [14].

Аналіз обсягу операцій фізичних осіб на валютному ринку України з безготівковою іноземною валютою свідчить про загальну тенденцію до зростання таких операцій. Найбільше значення цього показника спостерігалось у грудні 2020 року, коли обсяги операцій фізичних осіб на валютному ринку України з безготівковою іноземною валютою збільшились у 1,063 рази порівняно з минулим піковим значенням, яке було зафіксовано у березні 2020 року. Найменше значення обсягів операцій фізичних осіб на валютному ринку України за останній рік зафіксовано в травні 2020 року. Проте, показник був у 2,17 разів більше за найменше значення обсягів операцій фізичних осіб за останні 5 років, який спостерігався у лютому 2017 року.

Оскільки Україна є учасником міжнародного валютного ринку, то на підставі проведеного аналізу поточного стану торгівлі на валютному ринку варто запропонувати шляхи для покращення торгівельних операцій на даному ринку як в Україні, так у світі. Умовно рекомендації щодо покращення

торгівлі на міжнародному валютному ринку можна поділити на два основні напрями такі, які: збільшать обсяги операцій та кількість валюти на міжнародному валютному ринку; дозволять збільшити кількість видів операцій та їх характер. Розглянемо їх детальніше.

1. Рекомендації щодо збільшення обсягів операцій та кількості валют на міжнародному валютному ринку:

1.1. Розвиток технологій та комп'ютеризація.

Завдяки впровадженню комп'ютеризації та сучасних технологій, таких як блокчейн, операції на валютному ринку стануть прозорими. Прозорість операцій та курсів валют на міжнародному валютному ринку допоможе покращити торгівлю на валютному ринку та зміцнити економічні відносини між країнами.

1.2. Удосконалення міждержавних угод та національних законодавств.

Для збільшення обсягів торгівлі на міжнародному валютному ринку варто регулювати та регламентувати дані операції не тільки на макрорівні із задіянням національних законодавств, але і на рівні міждержавних угод. Потрібно синхронізувати валютне законодавство окремих національних економік відповідно до міжнародних угод.

Не дивлячись на те, що в Україні прийнятий Закон України «Про валюту і валютні операції» [15], повністю його реалізувати так і не вдалось. Для переходу до регульованої торгівлі на ринку необхідно багато часу. Українські трейдери можуть здійснювати вільну торгівлю, не сплачуючи податків до бюджету. Ще одним шляхом покращення є надання ліцензій брокерським компаніям. На сьогоднішній день офіційними трейдерами на валютному ринку є банки та небанківські фінансові установи, а також брокери, які мають ліцензію Національного банку України. Оскільки законодавчого регулювання в повному обсязі поки що немає, трейдери можуть обирати будь-яку брокерську компанію, а не тільки ту що є українською або має ліцензію Національного банку України. Таким чином, існує багато недобросовісних брокерів, які діють не за правилами [16].

1.3. Розвиток міжнародної торгівлі та господарських зв'язків.

Процеси інтеграції та встановлення торгово-економічних зв'язків між країнами збільшують обсяги товарообігу, рух коштів, що сприяє збільшенню обсягів проведених операцій на міжнародному валютному ринку. Ще одним варіантом покращення є розвиток орієнтованих на експорт галузей. Саме завдяки експортно-імпортним операціям в країну надходять кошти, що стимулює розвиток торгівлі на валютному ринку. Наприклад, в Україні основною галуззю господарства, що орієнтована на експорт, є АПК. Отже, слід зазначити, що варто розвивати різні орієнтовані на експорт галузі промисловості задля залучення коштів у країну.

1.4. Розвиток інвестування та управління потоками капіталу.

Зростання інвестиційних операцій стимулює рух коштів між країнами та викликає збільшення валютнообміну. Також значний вплив на розвиток міжнародного валютного ринку мають проведені валютні операції та співпраця країн з Міжнародним валютним фондом.

1.5. Управління ризиками та впровадження хеджування.

Впровадження зваженої, можливо навіть уніфікованої системи оцінювання ризиків та збільшення можливості їх хеджування сприятиме стимулюванню гравців ринку до збільшення обсягів операцій.

1.6. Добросовісне регулювання курсів валют та стабілізація світової резервної валюти.

Для покращення валютних операцій на валютному ринку варто стабілізувати курс національних валют (у тому числі гривні) через здійснення інтервенцій. Потрібно уникати різких стрибків та велико ризикових ситуацій. Оскільки більшість операцій на міжнародному ринку здійснюється у доларах США, то для покращення торгівлі варто стабілізувати світову резервну валюту, а саме проводити емісію за чітко визначеними правилами, пропозиція долару має швидко пристосовуватись до коливань світого попиту, а також не залежати від валютних інтересів тієї чи іншої країни [17]. Варто зауважити, що на валютному ринку застосовується практика ведення так званих валютних війн, коли регулятори маніпулюють обмінними курсами. Національні уряди та центральні банки штучно понижують курс національної валюти з метою захисту власного ринку від імпортних товарів. Для покращення торгівлі на міжнародному валютному ринку слід відмовитись від недоброчесних схем.

1.7. Використання деривативів за призначенням.

На сьогоднішній день торгівля деривативами сильно відрізняється від торгівлі реальними товарами та здійснюється з метою отримання спекулятивного прибутку від зміни ціни базового товару. Для покращення торгівлі на міжнародному валютному ринку слід здійснювати торгівлю деривативами з метою страхування від цінових або валютних ризиків у випадку непередбачуваної зміни ціни [18].

1.8. Поширене використання окрім основних резервних валют інших валют провідних держав.

2. Щодо збільшення кількості видів операцій та їх характеру – поряд з традиційними, пропонується розглядати та запроваджувати нові інноваційні фінансові інструменти торгівлі на міжнародному валютному ринку.

Висновок. Проведене дослідження дозволило вирішити наукову проблематику з питань розвитку торгівлі на міжнародному валютному ринку та проведення валютних операцій на валютному ринку України зокрема. На підставі проведеного аналізу показників розвитку торгівлі на валютному

ринку виявлено проблеми у ефективності його функціонування та запропоновано шляхи їх вирішення.

Наукова новизна результатів дослідження полягає в узагальненні шляхів розвитку торгівлі на міжнародному валютному ринку, які на відміну від існуючих, ґрунтуються на впровадженні сучасних технологій та комп'ютеризації, удосконаленні міждержавних угод та національних законодавств, розвитку світогосподарських зв'язків, інвестуванні, управлінні потоками капіталу та управлінні ризиками, регулюванні курсів валют та стабілізації світової резервної валюти, використанні деривативів за призначенням та поширенні використання окрім основних резервних валют інших валют провідних держав, що дозволить прозоро проводити торгівлю на міжнародному валютному ринку та побудувати і зміцнити довірливі фінансово-економічні відносини між країнами світу.

Перспективним напрямом подальших розробок за даним напрямом має стати виявлення перешкод у впровадженні запропонованих шляхів покращення торгівлі на валютному ринку в економічну та законодавчу систему України.

Література:

1. Боришкевич О. Світовий валютний ринок: стан та динаміка. *Вісник НБУ*. 2011. URL: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/29959/25-29.pdf?sequence=2>. Дата звернення: 15.03.2021 р.
2. Третякова О. В., Харабара В. М., Грешко Р. І. Фондовий ринок України: особливості функціонування в сучасних умовах. *Економіка та держава*. 2020. № 5. С. 103-107
3. Колбі Р. Енциклопедія технічних індикаторів ринку. 2018. URL: <https://altairbook.com/books/978411865-enciklopediya-tehnicheskikh-indikatorovrynka.html> Дата звернення: 16.03.2021 р.
4. Колмикова Л. І. Фундаментальний аналіз фінансових ринків. *Академія біржової торгівлі*. Москва, 2008. 110 с.
5. Круглов В. В. Основи міжнародних валютно-фінансових і кредитних відносин: підручник. *Інфра-М*. 1998. С. 31-49
6. Міхайленко М. Н. Фінансові ринки та інститути. 2015. URL: https://studme.org/34842/finansy/struktura_valyutnogo_rynka. Дата звернення: 18.04.2021р.
7. Білоцерківець В. В. Міжнародна економіка: підручник. *Центр учбової літератури*. 2012. URL: https://pidru4niki.com/13290106/ekonomika/svitoviy_valyutniy_rinok. Дата звернення: 15.03.2021 р.
8. Міловідов В. Д. Міжнародні фінанси: підручник. 2018. URL: https://stud.com.ua/125319/finansi/osnovni_segmenti_svitovogo_finansovogo_rinku. Дата звернення: 18.04.2021 р.
9. Характеристика ринку Форекс. *Finelearn Фінансова аналітика*. URL: <http://www.finelearn.com/lifers-1375-1.html>. Дата звернення: 16.03.2021 р.
10. Бердін Г. Попит та пропозиція. URL: <https://pulmonarychronicles.com/index.php/pulmonarychronicles/article/view/143/353>. Дата звернення: 16.03.2021 р.

11. Організаційні та фінансові аспекти операцій на міжнародному валютному ринку FOREX. URL: https://works.doklad.ru/view/a88PN_pfq_4.html. Дата звернення: 17.03.2021 р.
12. Офіційний курс гривні щодо іноземних валют // Офіційний сайт Національного банку України, 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerate-chart?cn%5D=USD&startDate=01.03.2019&endDate=01.03.2021>. Дата звернення: 14.03.2021 р.
13. Закон України «Про валюту і валютні операції» від 21.06.2018 № 30, 2020. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text>. Дата звернення: 18.04.2021 р.
14. Валютні ринки // Офіційний сайт Національного банку України, 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/currency-market>, 2021. Дата звернення: 15.03.2021 р.
15. Безготівковий валютний ринок // Офіційний сайт Національного банку України, 2021. URL: <https://bank.gov.ua/ua/markets/non-cash-fx-market-volume-year?startDate=01.02.2016&endDate=01.02.2021>. Дата звернення: 18.04.2021 р.
16. Форекс Україна: регулювання та особливості торгівлі. URL: <https://traders-union.ru/interesting/foreks-ukraina-regulirovanie-i-osobennosti-torgovli>. Дата звернення: 15.03.2021 р.
17. Проблеми та перспективи розвитку світового валютного ринку. *НИУ «Бел ГУ»*. 2016. URL: <https://core.ac.uk/download/pdf/186450323.pdf>. Дата звернення: 18.04.2021 р.
18. Іл'юхіна І. Б., Ільмінська С. А. Основні проблеми функціонування і розвитку світової валютної системи. *Фінансовий університет при Правительстві РФ*. URL: <http://www.fa.ru/fil/orel/science/nir/Documents/Ilsa%20vak%202016.pdf>. Дата звернення: 20.04.2021 р.

References:

1. Boryshkevych, O. (2011), "World Currency Market: state and dynamics", *Visnyk NBU*, [Online], available at: <https://ir.kneu.edu.ua/bitstream/handle/2010/29959/25-29.pdf?sequence=2> (Accessed 15 March 2021).
2. Tretyakova, O. Kharabara, V. and Greshko, R. (2020), "Fundamental market of Ukraine: features of functioning in modern conditions", *Ekonomika ta derzhava*, vol. 5, pp. 103–107.
3. Kolbi, R. (2018), "Encyclopedia of technical market indicators", [Online], available at: <https://altairbook.com/books/978411865-enciklopediya-tehnicheskikh-indikatorov-rynka.html> (Accessed 16 March 2021).
4. Kolmykova, L. I. (2008), *Fundamental'nyj analiz finansovykh rynkiv* [Fundamental analysis of financial markets], Akademiia birzhevoi torhivli, Moscow.
5. Kruhlov, V. V. (1998), *Osnovy mizhnarodnykh valiutno-finansovykh i kredytnykh vidnosyn* [Fundamentals of international monetary and financial and credit relations].
6. Mikhajlenko, M. N. (2015), "Financial markets and institutes", [Online], available at: https://studme.org/34842/finansy/struktura_valyutnogo_rynka (Accessed 18 April 2021).
7. Bilotserkivets, V. V. (2012), *International economy [Mizhnarodna ekonomika]*. Tsentr uchbovoi literatury, [Online], available at: https://pidru4niki.com/13290106/ekonomika/svitoviy_valyutniy_rinok (Accessed 15 March 2021).
8. Milovidov, V. D. (2018), International finance Міжнародні фінанси. [Online], available at: https://stud.com.ua/125319/finansi/osnovni_segmenti_svitovogo_finansovogo_rinku (Accessed 18 April 2021).
9. "Characteristics of the forex market", [Online], available at: <http://www.finalearn.com/lifers-1375-1.html> (Accessed 16 March 2021).

10. Berdin, H. (2021), "Demand and offer", [Online], available at: <https://pulmonarychronicles.com/index.php/pulmonarychronicles/article/view/143/353> (Accessed 16 March 2021).
11. "Organizational and financial aspects of operations in the international foreign exchange market forex", [Online], available at: https://works.doklad.ru/view/a88PN_pfq_4.html (Accessed 17 March 2021).
12. The official site of the National Bank of Ukraine (2021), "Official hryvnia exchange rate for foreign currencies", available at: <https://bank.gov.ua/ua/markets/exchangerate-chart?cn%5B%5D=USD&startDate=01.03.2019&endDate=01.03.2021> (Accessed 14 March 2021).
13. The Verkhovna Rada of Ukraine (2020) The Law of Ukraine "About currency and currency transactions", available at: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2473-19#Text> (Accessed 18 April 2021).
14. The official site of the National Bank of Ukraine (2021), "Foreign exchange markets", available at: <https://bank.gov.ua/ua/markets/currency-market> (Accessed 15 March 2021).
15. The official site of the National Bank of Ukraine (2021), "Non-cash currency market", available at: <https://bank.gov.ua/ua/markets/non-cash-fx-market-volume-year?startDate=01.02.2016&endDate=01.02.2021> (Accessed 18 April 2021).
16. "Forex Ukraine: Regulation and Features of Trade", [Online], available at: <https://traders-union.ru/interesting/foreks-ukraina-regulirovanie-i-osobennosti-torgovli> (Accessed 15 March 2021).
17. "Problems and prospects for the development of the world currency market", [Online], available at: <https://core.ac.uk/download/pdf/186450323.pdf> (Accessed 18 April 2021).
18. Ilyukhina, I. B. and Ilinskaya, S. A. (2021), "Main problems of functioning and development world currency system", [Online], available at: <http://www.fa.ru/fil/orel/science/nir/Documents/Ilsa%20vak%202016.pdf> (Accessed 20 April 2021).